МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Министерство образования и науки Республики Татарстан
Исполнительного комитета Верхнеуслонского муниципального района"
МБОУ "Шеланговская средняя общеобразовательная школа»

Согласовано
педагогическим советом
протокол №1 от 29.08.2024г.

«Утверждено»
Директор школы Ледяева Л.В.
Приказ № 54- О от « 29» августа 2024г.

ДОКУМЕНТ ПОДПИСАН
ЭЛЕКТРОННОЙ ПОДПИСЬЮ

Сертификат: 00E3C34C94B880B42267061661633553C8
Владелец: Ледяева Лидия Викторовна
Действителен: с 15.05.2024 до 08.08.2025

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

(ID 4657196)

учебного предмета Родная (татарская) литература для 5-9 классов

начального общего образования

Планируемые результаты освоения учебного предмета “Родная (татарская) литература” в 5-9 классах

Личностные результаты:

• воспитание российской гражданской идентичности: любовь и уважение Отечеству, чувство гордости за свою Родину, знание истории языка, культуры родного края, основ культурного наследия Татарстана, народов России и всего человечества, усвоение гуманистических и традиционных ценностей многонационального российского общества, воспитание чувства долга и ответственности перед Родиной;

• формирование целостного мировоззрения, соответствующего современному уровню развития науки и общественной практики, учитывающего культурное, социальное, духовное многообразие явлений;

• формирование осознанного, уважительного и доброжелательного отношения к другому человеку, его мнению, культуре, языку, вере, гражданской позиции; культурным, языковым, религиозным ценностям народов России и всего мира;

• формирование готовности и способности обучающихся к саморазвитию и самообразованию на основе мотивации к обучению и познанию, осознанному выбору образования на базе ориентировки в мире профессий и профессиональных предпочтений с учетом познавательных интересов;

• самостоятельная организация учебной деятельности; оценивание своих учебных достижений, поведения, черт своей личности, своего эмоционального состояния; соблюдение норм поведения в социуме; владение умениями совместной деятельности в полиэтническом коллективе; оценка своей деятельности с точки зрения нравственных норм и эстетических ценностей; использование своих прав и выполнение своих обязанностей как гражданина полиэтнического, поликонфессионального государства;

• освоение социальных норм, правил поведения, ролей и форм социальной жизни в группах и сообществах; участие в школьном самоуправлении и общественной жизни в пределах возрастных компетенций с учётом религиозных, этнокультурных, социальных и экономических особенностей;

• формирование нравственных чувств и нравственного поведения, осознанного отношения к собственным поступкам;

• формирование коммуникативной компетентности в общении и сотрудничестве со сверстниками, старшими и младшими в процессе образовательной, общественной, учебно-исследовательской, творческой и других видов деятельности;

• формирование основ экологической культуры на основе признания ценности жизни во всех её проявлениях и необходимости ответственного отношения к окружающей среде;

• осознание значения семьи и общества, уважительное и заботливое отношение к членам своей семьи;

• развитие эстетического осознания через освоение художественного и культурного наследия народов Татарстана, России и всего мира.

Метапредметные результаты изучения татарской литературы в инокультурной среде:

• умение самостоятельно определять цели своего обучения, ставить и формулировать для себя новые задачи в учёбе и познавательной деятельности;

• умение самостоятельно планировать пути достижений целей; соотносить свои действия с планируемыми результатами, осуществлять контроль своей деятельности в процессе достижения результата;

• владение основами самоконтроля, самооценки, принятия решений и осуществления осознанного выбора в учебной и познавательной деятельности;

• умение создавать, применять и преобразовывать знаки и символы, модели и схемы для решения учебных и познавательных задач;

• умение читать и понять суть художественного произведения, осознанно использовать речевые средства в соответствии с задачей коммуникации, для выражения своих чувств, мыслей, потребностей;

• умение строить связанное речевое высказывание в зависимости от типа коммуникации и ситуации;

• формирование и развитие компетентности в области использования информационно-коммуникационных технологий.

Предметные результаты выпускников на уровне основного общего образования по татарской литературе выражается в следующем:

• понимание ключевых проблем изученных произведений татарского фольклора, фольклора народов России и всего мира; татарской классической и современной литературы, литературных взаимосвязей и взаимовлияний;

• осознанное беглое чтение текстов различных стилей и жанров; проведение смыслового анализа текста; использование различных видов чтения (ознакомительное, просмотровое, поисковое и др.);

• владение элементарной литературоведческой терминологией при обсуждении художественного произведения;

• умение пересказать содержание прозаического произведения или отрывка, используя цитаты из текста, отвечать на вопросы по прослушанному или прочитанному тексту;

• умение устанавливать связи между фольклорными и художественными произведениями разных народов на уровне тематики, проблематики, образов (по принципу сходства и различия);

• владение навыками сопоставления произведений татарской литературы с произведениями литератур других народов и этносов самостоятельно (или под руководством учителя), определяя линии сопоставления, выбирая аспект для самостоятельного анализа;

• владение монологической и диалогической речью; умение вступать в речевое общение; участвовать в диалоге (понимать точку зрения собеседника, признавать право на иное мнение); создание письменных высказываний, адекватно передающих прослушанную и прочитанную информацию;

• использование выразительных средств языка в соответствии с коммуникативной задачей, сферой и ситуацией общения; использование для решения познавательных и коммуникативных задач различных источников информации, включая энциклопедии, словари, Интернет-ресурсы и другие базы данных;

• использование приобретенных знаний и умений за рамками учебного процесса, то есть в практической деятельности и повседневной жизни.

СОДЕРЖАНИЕ УЧЕБНОГО ПРЕДМЕТА

Содержание литературного образования разбито на разделы согласно этапам развития татарской литературы. Преподавание курса в каждом из классов на уровне основного общего образования строится по концентрическому принципу на хронологической основе.

Примерная рабочая программа 5-9 классов включает в себя перечень произведений художественной литературы и краткие аннотации, раскрывающие их основную проблематику и художественное своеобразие. Условия школы с русским языком обучения вынуждают в отдельных случаях прибегать к сокращению больших по объему эпических произведений или даже к изучению их во фрагментах.

Изучению произведений каждого писателя предшествует краткий обзор его жизни и творчества. Он имеет более или менее развернутый характер в зависимости от роли и места изучаемого писателя в истории татарской литературы.

Сведения историко-литературного характера даются в начале каждого раздела программы, теоретико-литературные понятия предложены в программе в виде

самостоятельной рубрики, в отдельных случаях включены в аннотации к предлагаемым для изучения произведениям и рассматриваются в процессе изучения конкретных литературных произведений. В отдельную рубрику выделены основные виды деятельности по освоению содержания художественных произведений и теоретико-литературных понятий. Они, в основном, повторяются в каждом классе. При этом идет их постепенное усложнение от класса к классу. На специальные уроки по развитию речи учащихся отводится 30 учебных часов, что составляет 6 учебных часов в каждом классе.

В содержании литературного образования могут быть выделены три этапа: V-VI, VII-VIII и IX классы. В то же время в школе с русским языком обучения выделяется V класс как пропедевтический, что позволит, с одной стороны, осуществить преемственность с уровнем начального общего образования, с другой - подготовить учащихся к дальнейшему восприятию курса литературы в на уровне основного общего образования. Особое положение занимает IX класс, завершающий литературное образование учащихся на уровне основного общего образования. Этот класс одновременно является связующим звеном между ними. Эти обстоятельства влияют на отбор произведений, предлагаемых для изучения в IX классе: в этом классе изучаются образцы как древней татарской литературы, так и литературы XVII-XX столетий.

Более подробное знакомство с ними предстоит на уровне среднего общего образования, но ввиду перегруженности старших классов представляется целесообразным обратиться к этим объемным текстам уже в среднем концентре, тем более, что, не зная данных произведений, невозможно достичь уровня образованности, необходимого человеку, вступающему в самостоятельную жизнь. Дублирования материала, изучаемого в IX и последующих классах, не происходит, так как на уровне основного и среднего общего образования предлагается текстовой материал, иллюстрирующий разные аспекты проблематики изучаемого произведения. Таким образом осуществляется преемственность, углубление и расширение на уровне среднего общего образования знаний и умений, полученных на уровне основного общего образования. Такое структурирование материала в IX классе будет способствовать также более успешной предпрофильной подготовке учащихся.

Содержание учебного курса Родная (татарская) литература

5 класс

В давние времена. / Борын-борын заманда.
Татарские народные сказки/Татар халык әкиятләре .Татарская народная сказка “Три дочери “/Татар халык әкияте «Өч кыз».Положительные и отрицательные образы в сказке /Әкияттәге уңай һәм тискәре образлар Татарская народная сказка Три дочери Сценарии сказки /Татар халык әкияте «Өч кыз». Әкиятне сәхнәләштерү. Русская народная сказка “Лиса и Аленушка” /Рус халык әкияте «Төлке белән Алёнушка». Слушайте,расскажу вам сказку. Урок творчества /Әкият сөйлим,тыңлагыз. Иҗади эшләр дәресе.
Сказку написал,послушайте / Әкият яздым, укыгыз
Каюм Насыри.Сообщение о жизни и творчестве. /Каюм Насыйри. Тормыш юлы турында мәгълүмат.Сказка “Царь и старик” / *«Патша белән карт» әкияте. Габдулла Тукай. Информация о жизни поэта.* /Габдулла Тукай. Әдип турында мәгълүмат. Сказка- поэма “Водяная”/*«Су анасы» әкият-поэмасы.*
. **Сказку написал-послушайте. Урок-проект. /Проект-дәрес** “Әкият яздым, укыгыз...”
Система образования / Белем баскычлары
Стремление к образованию .Медресе «Мухаммадия»,/ Белемгә омтылу. «Мөхәммәдия». мәдрәсәсе турында мәгълүмат. Казанский университет /Казан университеты турында мәгълүмат. «Учитель» Г. Исхаки. /Гаяз Исхакый турында мәгълүмат. Ознакомление с художественным произведением «Мҿгаллим» /«Учитель» Г. Исхаки. / Гаяз Исхакыйның «Мөгаллим» пьесасы.
Важность знания языков /БСҮ “Телләр белүнең әһәмияте”

Детство- останется в памяти вечно-/Балачак- хәтерләрдә мәңге калачак
Г. Тукай. Автобиографическая повесть «Исемдә калганнар» /Габдулла Тукайның «Исемдә калганнар» әсәреннән өзек. «Оставшиеся в памяти». Анализ образа повествователя: маленький Апуш и поэт Габдулла./ «Исемдә калганнар» әсәрендә балачак темасы.Музей Габдуллы Тукая в Кырлае. /Габдулла Тукайның Кырлайдагы музее. Журнал Салават купере/«Салават күпере». журналы **.** Творческая работа на журнал Салават купере /Иҗади эш Салават күпере" журналы санына күзәтү.

За Родину/Ватаным өчен

Жизнь и творчество Мусы Джалиля/Муса Җәлилнең тормышы һәм иҗаты.Творчество Назипа Жиханова/ Нәҗип Җиһановның иҗаты. *Отрывок из либретты* / «Золотоволосая» *«Алтынчәч»либреттосыннан өзек.* Татарский государственный академический театр оперы и балета имени М.Джалиля./ Муса Җәлил исемендәге Татар дәүләт академия опера һәм балет театры . Фатих Карим стихотворение "Дикий гусь"/ *Фатих Кәримнең «Кыр казы» шигыре*

Солнечная страна – страна счастья/Кояшлы ил – бәхет иле

Стихотворение Наби Даули «Бәхет кайда була?» / *Нәби Дәүлинең «Бәхет кайда була?» шигыре.*
Рассказ «Кнут» Ф. Хусни./ *Фатих Хөснинең «Чыбыркы» хикәясе*
Ахмет Рашитов Стихотворение« Кояшлы ил – бәхет иле» / Әхмәт Рәшитовның « Кояшлы ил – бәхет иле» шигыре .
Магсум Хузин рассказ "День рождения"/ Мәгъсүм Хуҗинның «Туган көн» хикәясе.
Развитие речи к теме "Уважение к пожилым "/БСҮ "Өлкәннәргә ихтирам

Человек –дитя природы / Кеше – табигать баласы

М. Агълямов. Эстетический идеал поэта в стихотворении «Матурлык минем белән» */М. Әгъләм, "Матурлык минем белән" шигыре.* Творчество художника Иван Ивановича Шишкина /Рәссам Иван Иванович Шишкин иҗаты.Природа родного края в картинах Шишкина/ Шишкин картиналарында туган як табигате.

Сделал дело гуляй смело /Эш беткәч көләргә ярый

Стихотворения Ш. Галиева «Кто он?», «Кто-то», «Проблемы Марзии». Шәүкәт Галиевның «Ул кем?» «Әлләкем», «Мәрзия мәсьәләсе» шигырьләре .Повторение и обобщение материала /Үтелгән материалны йомгаклап кабатлау.

6 класс

От мифа к реальности. / Мифлардан чынбарлыкка

Устное народное творчество. Происхождение мифов, их классификация. Работа со схемой/ Халык авыз иҗаты. Фольклор – халыкның коллектив иҗат җимеше. ТИ кагыйдәләре. Детский фольклор(колыбельная,Загадки,пословицы,поговорки)/Балалар фольклоры (бишек җырлары, табышмаклар, тизәйткечләр, мәкальләр һ.б.).

Народные мелодии / Халык моңнары: җырлата да, елата да...

Народные песни. Автор народных песен-народ.Варианты песен.Жанры народных песен ./, Халык җырлары. Халык җырларының авторы халык булуы. Аларның вариантлылыгы. Халык җырларының жанрлары. Обрядовые песни,их виды.Праздник Сюмбеля.Игровая песня Закария. /Йола җырлары, аларның килеп чыгу үзенчәлеге. Йола бәйрәмнәреннән Сөмбелә бәйрәме. Уен җырлары. "Кәрия-Зәкәрия" җыры. Стихотворение Г.Тукая Родной Язык Перевод стихов на разные языки./ Г.Тукайның "Туган тел" шигыре. Аның төрле телләргә тәрҗемә ителүе.Гимн республики Татарстан. Гимн государственный символ Татарстана. / Татарстан Республикасы гимны. Гимнның дәүләт символы булуы.

Ценность человека./ Кадерле син, кеше-туганым!

Творчество Наки Исанбета / Нәкый Исәнбәт. Язучы турында кыскача белешмә. Стихотворение "Три прекрасных слова" Наки Исанбет ./ Нәкый Исәнбәт. "Өч матур сүз" шигыре.Сравнение стихов Г.Тукая "Родной язык" со стихотворением Н.Исанбета Три

прекрасных слова. /“Өч матур сүз” шигыренең Г.Тукайның “Туган тел” шигыре белән аваздашлыгы.Творчество Мазита Гафури/ Мәҗит Гафури. Әдип турында кыскача белешмә. Изучение стихотворения Мазита Гафури “Мать *“/Мәҗит Гафури. “Ана” шигыре. Жизнь и творчество Габдуллы Тукая./*Габдулла Тукай. Шагыйрьнең тормыш юлы, иҗаты турында мәгълүмат.поэма –сказка Шурале Габдуллы Тукая./ *Габдулла Тукай. “Шүрәле” әкият-поэмасы.* Творчество М. Джалиля. Изучение стихотворения из цикла «Моабитские тетради». Муса Җәлил. Шагыйрьнең тормыш юлы, сугыш чоры иҗаты, “Моабит дәфтәрләре” турында мәгълүмат. Изучение стихотворения Мусы Джалиля “Цветы”/ *Муса Җәлил. “Чәчәкләр” шигыре.* Творчество Амирхана Еники./Әмирхан Еники. Әдип турында кыскача белешмә.Изучение произведения Амирхан Еники “Родная земля”./ *Әмирхан Еники. “Туган туфрак” хикәясе. Природа земли и деревенского народа/* Авыл табигатенең, авыл халкының бирелеше.

Выпал снег/ Энҗе карлар явып үткән...

Изучение произведения “Идет снег”. Творчество Галимзяна Ибрагимова./Галимҗан Ибраһимов. Әдип турында кыскача белешмә. “Кар ява” хикәясе. Творчество Туфана Миннулина. Пьеса “Дед Мороз и Акбай”/. Туфан Миңнуллин. Тормыш юлы турында мәгълүмат. “Акбай һәм Кыш бабай” пьесасы. *Подготовка к праздику Нового года в пьесе . Поздравление С Новым годом./*Пьесада Яңа ел бәйрәменә әзерлекнең бирелеше. Яңа ел белән котлау сүзләре.

Ум- не изношенная одежда, знание – не высыхающий колодец /Акыл — тузмас кием, белем — кипмәс кое

Творчество Каюма Насыйри. Произведение” Абугалисина”./ Каюм Насыйри. Әдип турында кыскача белешмә. “Әбүгалисина” кыйссасы. Жизнь и творчество писателя Абдулла Алиша .Рассказ “Когда мама ушла на выходные”. /Абдулла Алиш. Язучының тормыш юлы, иҗаты турында кыскача мәгълүмат. “Әни ялга киткәч” хикәясе. Творчество Фаниса Яруллина. Произведение “Пятно на солнце”/ Фәнис Яруллин. Әдип турында кыскача белешмә. “Кояштагы тап” хикәясе. Творчество поэта Гульшата Зайнашева. Стихотворение “Кем быть” /Гөлшат Зәйнашева. Шагыйрә турында кыскача мәгълүмат. “Кем булырга?” шигыре.Жизнь и творчество композитора Салиха Сайдашева.Большой концертный зал,музей,памятник имени С.Сайдашева/ Салих Сәйдәшев. Композиторның тормыш юлы, иҗаты турында белешмә. С.Сәйдәшев исемендәге Зур концерт залы, музее, һәйкәле.

Пусть над страной у тебя будет пятьдесят друзей/ Ил өстендә илле дустың булсын

Детство поэта Хади Такташа. Поэма “Мокамай “/ Һади Такташ. Шагыйрь, аның балачагы турында мәгълүмат. “Мокамай” поэмасы. Творчество поэтиссы Эльмиры Шарифуллиной стихотворение “Дружба,настоящая дружба”/ Эльмира Шәрифуллина. Шагыйрә турында кыскача мәгълүмат. “Дуслык, чын дуслык!” шигыре

Смех приходит со смехом/ Көлке көлә килә

Шаукат Галиев . Стихотворения “Не бойся,не трону” “ Перешагнул Волгу”/ Шәүкәт Галиев. “Курыкма, тимим”, “Атлап чыктым Иделне” шигыре. Жизнь и творчество Фаиля Шафигуллина .Произведение “Две копейки”/.Фаил Шәфигуллин. Язучының тормыш юлы, иҗаты турында кыскача мәгълүмат. “Ике тиен акча” хикәясе.

В каждом времени прекрасная природа./ Һәр фасылың гүзәл, табигать!

Жизнь и творчество писателя Гумара Баширова /Гомәр Бәширов. Язучының тормыш юлы, иҗаты турында кыскача мәгълүмат.Отрывок из произведения “Родной край – зеленая колыбель” Гумар Баширов.*/Гомәр Бәширов. “Туган ягым – яшел бишек” повестеннән өзек.* История Праздника Сабантуй .Тест./Сабантуй бәйрәме тарихы. Тест. Лотфулла Фаттахов. Краткая информация о жизни и творчестве художника. Природа, жители села, изображенные на картине "Сабантуй"/ Лотфулла Фәттахов. Рәссамның тормышы, иҗаты турында кыскача мәгълүмат. “Сабантуй” картинасында сурәтләнгән табигать, авыл кешеләре.

7 класс

Народ правдив /Халык әйтсә-хак әйтә

Обрядовый фольклор. Обряд-понятие фольклора. Виды обрядов. TI правила/Йола фольклоры. Йола фольклоры турында төшенчә. Йолаларның төрләре. ТИ кагыйдәләре. Связь обрядов с бытовыми и религиозными традициями, их виды, особенности/ Йолаларның көнкүреш һәм дини гореф-гадәтләр белән бәйләнеше, төрләре, үзенчәлекләре. Семейные традиции. / Гаилә йолалары. Свадьба младенца/“Бәби туе. ” Свадебный " обряд/. Порядок его проведения “Туй” йоласы турында белешмә. Аны үткәрү тәртибе. Устное народное творчество. Баиты./ Халык авыз иҗаты. Бәетләр. Лиро-эпический жанр Баитов. Бает " Сак-Сок”/ Бәетләрнең лиро-эпик жанр булуы. “Сак-Сок” бәете. Трагедия судьбы двух детей, ставших птицами/ Кошларга әйләнгән ике бала язмышының фаҗигасе. Фантастическая сюжетная линия баита/.Бәетнең фантастик сюжетка корылган булуы. Габдулла Тукай. Информация о творчестве поэта Габдулла Тукай/. Шагыйрь иҗаты турында белешмә. Стихотворение “Народные мелодии”/ *“Милли моңнар” шигыре.* “Проблема судьбы нации и поэта в стихотворении “Народные мелодии” /Милли моңнар” шигырендә шагыйрь һәм милләт язмышы мәсьәләсе. Повторение пройденного материала/ Бүлектә үтелгәннәрне гомумиләштереп кабатлау.

Слово мудрецов /Аталар сүзе — акылның үзе

Жизнь и творчество писателя Галимзяна Ибрагимова /Галимҗан Ибраһимов. Язучының тормыш юлы, иҗаты турында белешмә.

Произведение Алмачуар Галимзян ибрагимов/Галимҗан Ибраһимов “Алмачуар” хикәясе.

Рассказ "Алмачуар". Воспитание чувства сострадания к животным./ “Алмачуар” хикәясе. Хайваннарга карата миһербанлылык хисләре тәрбияләү.

Национальная одежда и украшения татарского народа./Татар халкының милли киемнәре һәм бизәнү әйберләре.

Информация о тюбетейке (каляпуше), калфаке, читеке, чулпе, браслете, Изу /Түбәтәй (кәләпүш), калфак, читек, чулпы, беләзек, изү турында мәгълүмат.

Жизнь и творчество Рустама Яхина /Рөстәм Яхин. Композиторның тормыш юлы, иҗаты турында белешмә.

Рустам Яхин. Деятельность в исполнении профессиональных песен, романсов, музыкальных произведений /Рөстәм Яхин. Профессиональ җырлар, романслар, музыкаль әсәрләр башкаруындагы эшчәнлеге.

Рустам Яхин-автор государственного гимна Республики Татарстан /Рөстәм Яхин – Татарстан Республикасының Дәүләт гимны авторы.

Обобщение/Бүлектә үтелгәннәрне гомумиләштереп кабатлау.

Судьба страны в надежных руках /Ил язмышы — ир язмышы

Жизнь и творчество Гаделя кутуя /Гадел Кутуй. Тормыш юлы, иҗаты турында белешмә.

Гадел Кутуй .Проза “Тоска” /.Гадел Кутуй. “Сагыну” нәсере.

Проза “Тоска” .Образ Родины в переживаниях человека войны./“Сагыну” нәсере. Сугыштагы кешенең кичерешләрендә туган ил образы.

Жизнь и творчество Сибгата Хакимова. /Сибгат Хәким. Шагыйрьнең тормыш юлы, иҗаты турында белешмә.

Сибгат Хакимов .*Поэма "Садоводы". В произведениях отражены чувства лиризма, художественной справедливости и мастерства, патриотизма./Сибгат Хәким. “Бакчачылар” поэмасы. Әсәрләрдә лиризм, сәнгатьчә гадилек һәм осталык, ватанпәрвәрлек хисләре чагылышы.*

Творчество писателя Рафаэля Тухфатуллина /Рафаил Төхфәтуллин. Язучы турында белешмә.

Рафаил Төхфәтуллин. “Җиләкле аланнар” повесте. “Җиләкле аланнар” повестенда балачак хатирәләренең самимилеге, төгәллеге.

Творчество писателя Мухамета Махдиева /Мөхәммәт Мәһдиев. Язучы турында белешмә.

Мухамет Махдиев повесть “Мы дети сорок первого года”/ Мөхәммәт Мәһдиев. “Без — кырык беренче ел балалары” повесте (өзек).

Герой своего времени /Һәр чорның үз герое

Предоставление исторической информации о 1920-1930 — х годах. Творчество и жизнь Г. Такташа./ 1920 — 1930 еллар турында тарихи мәгълүмат бирү.Һ.Такташның тормыш юлы турында белешмә.Чтение поэмы “Алсу” Х.Такташ /Һ.Такташ “Алсу” поэмасын уку.

Родная земля-она одна , знай только цену родной земли!/Туган җир ул була бер генә, туган җирнең кадерен бел генә!

Отрывок из произведения “Основа” М.Галиева./М.Галиев. “Нигез” әсәреннән өзек уку.

Бүлектә үтелгәннәрне гомумиләштереп кабатлау./Повторение пройденного раздела.

8 класс

В книге памяти для нас хранятся много прошлого /Тарих китабында безнең өчен бик күп хатирәләр саклана

Открывается занавес истории. Устное народное творчество . Легенды. Легенда "Колдунья"./Ачыла тарихның пәрдәсе. Халык авыз иҗаты . Риваятьләр. “Сихерче кыз” риваяте.

Вам ложь, мне правда. Легенды. "Откуда взялось кукушка?”/Сезгә ялган, миңа чын. Легендалар. “Күке каян барлыкка килгән?”

У кого в душе мелодия, то от него всегда будет веят теплом. О музыкальных инструментах /Моңы барның йөрәгеннән һәрвакыт җылы чыгар. Музыка уен кораллары турында.

В книге истории для нас хранится много воспоминаний./БСҮ. Тарих китабында безнең өчен бик күп хатирәләр саклана.

Мы ищем в истории/Без тарихта эзлебез

История-учитель жизни. Путешествия и летописи. Ибн Фадлан /Тарих – тормыш остазы. Сәяхәтнамаләр һәм елъязмалар. Ибн Фадлан.

Казанский Кремль, история его строительства. Сегодняшнее состояние Кремля. Заказник Казанского Кремля./Казан Кремле, аның төзелү тарихы. Кремльнең бүгенге торышы. Казан Кремле тыюлыгы.

Запрягайте парных коней! Стихотворение Габдуллы Тукая “Парные кони/”.Җиктереп пар ат, Казанга! Габлулла Тукайның “Пар ат” шигыре.

Незабываемые года /Онытылмас еллар

На неизвестной высоте. Творчество художника Виктора Куделькина /Билгесез биеклектә. Рәссам Виктор Куделькин иҗаты.

Патриот-поэт. Стихотворение Фатиха Карима "Клятва"./Патриот – шагыйрь. Фатих Кәримнең “Ант” шигыре.

Не думай о смерти, думай о своей стране. Поэма Фатиха Карима " Добрая зеленая гармонь”/ Үлем турында уйлама, илең турында уйла. Фатих Кәримнең “Кыңгарулы яшел гармун” поэмасы.

Имя осталось грустной песней.../Исемең калды моңлы бер җыр булып...

Драма Туфана Миннуллина “Мелодичная песня”./Туфан Миңнуллинның “Моңлы бер җыр” драмасы.

Придем к памятникам, возложим цветы, только будем слушать тихо/.Һәйкәлләргә килик, гөлләр куйыйк, һәйкәлләрне тыңлыйк тын гына.

Гусиные крылья, можно писать письма./Каз канаты каурый-каурый, хатлар язарга ярый.

Фронтовые письма. Письма Мусы Джалиля, Фатиха Карима./Фронт хатлары. Муса Җәлил, Фатих Кәрим хатлары.

. Кто только не помнит дни, когда мы даровали свободу!/БСҮ. Без азатлык алып биргән көннәр, хәтерләми икән кем генә!

Отцовская большая шапка была надета рано/Әтинең зур бүреге иртә киелде

Песня, которая приблизила победу. Стихотворение Клары Булатовой “Склоняю голову”.Җиңүне якынайткан җыр. Клара Булатованың “Башым иям” шигыре.
День рождения мира
Празднует страна сегодня
Нур Ахмадиев. рассказ "Мой день рождения"./Тынычлыкның туган көнен
Бәйрәм итә бүген илем...
Нур Әхмәдиев “Минем туган көнем” хикәясе.
На рассвете-Моя Родина. Стихотворение Разиля Валеева " Моя Родина” /Таң булып нур сибә Ватаным. Разил Вәлиевның “Ватаным” шигыре.
День Победы выдался нелегким /Җиңү көне җиңел бирелмәде.
В поисках счастья. Рассказ Шарифа Камала " Буранда” /Бәхет эзләгәндә. Шәриф Камалның “Буранда” хикәясе.
Надо знать, когда живы,
Цену родителям./Исән чакта белү кирәк икән,
Әти-әниләрнең кадерен.
Рассказ Шарифа Камала " Буранда” /Шәриф Камалның “Буранда” хикәясе.
Звук потрясающих лет. Ибрагим Салахов. "Матери голос"./Тетрәндергеч еллар авазы. Ибраһим Сәләхов. “Ана тавышы”.
Хочу петь. Стихи Сибгата Хакима “Мама”, “Ищу бублики”, “В моих песнях желаю /Җырларымда телим. Сибгат Хәкимнең “Әнкәй”, “Клиндер эзлим”, “Җырларымда телим” шигырьләре
Оплатить долг родителям можно только оставшись человеком.. Драма Шарифа Хусаинова “Белое платье моей мамы” (“Мама пришла”)./Ата-анага бурычны бары тик кеше булып кына түләп була. Шәриф Хөсәеновның “Әниемнең ак күлмәге” (“Әни килде”) драмасы.
Ценность родителей.Отрывок из романа Фоата Садриева “Ветер Зари"/.Әти-әни кадере. Фоат Садриевның “Таң җиле” романыннан өзек.
Мать-великое имя. В произведении Фоата Садриева “Рассвет ветра"/.Ана – бөек исем. Фоат Садриевның “Таң җиле” әсәре.
. Куда бы я ни пошел, мама в душе./БСҮ. Кая барсам – әнкәй күңелдә.
Если смеешься –смейся, плачешь -плачь./Көлсәң көл, еласаң-ела!
Без настроения не будет смеха. Сатирические журналы. Пьеса Галиасгара Камала “Банкрот”. / Күңелсездән көлке чыкмас. Сатирик журналлар. Галиәсгәр Камалның “Банкрот” пьесасы.
У каждого поколения будет свой герой. Произведение Гамиля Афзала ” Дорожная ярость". / Һәр заманның үз герое була. Гамил Афзалның “ Юл газабы” әсәре.
Контрольное аудирование. “Вот это смех!”. / Контроль аудирование. “Көлке дисәң дә көлке!”
Жизнь гения – память народа / Даһи гомере- халык хәтерендә
Вокруг меня само Солнце вращается. Стихи Рената Хариса “Гармонист”, “Две розы”. / Минем тирәмдә Кояш үзе әйләнә. Ренат Харисның “Гармунчы”, “Ике гөл” шигырьләре.
Страна живет песней. Творчество Галии Кайбицкой / Ил җыр белән яши. Галия Кайбицкая иҗаты
Хозяин сцены. Произведение Рабита Батуллы " Танец” / Сәхнә хуҗасы. Рабит Батулланың “ Бию” әсәре
И у природы есть душа и дух / Табигатьнең дә җаны, рухы бар
Храбрый Всадник. Повесть Айдара Халима “Трехногая лошадь”. / Батыр Җайдак. Айдар Хәлимнең “Өч аяклы ат” повесте.
Произведения, запавшие мне в душу. Великое море под названием ” Литературы"... / Күңелемә уелып калган әсәрләр. “Әдәбият” дигән олы диңгез...

9 класс

Слово- Отцовское наследие /Атадан улына чын мирас – сүздер

Устное народное творчество. Эпос./ Халык авыз иҗаты. Дастаннар**.**

Эпос " Идегай" /"Идегәй" дастаны.

Судьба Кул Гали. Его поэма "Сказание о Юсуфе". / Кол Гали язмышы. Аның "Кыйссаи Йосыф" поэмасы.

Судьба Юсуфа. Отношения между родственниками. / Йосыфның язмышы. Туганнар арасындагы мөнәсәбәтләр.

Любовные сюжеты в средневековой татарской литературе / Гөл үссә – җирнең күрке, Кыз үссә – илнең күрке

Жизнь и деятельность Габдуллы Тукая. Творчество писателя казанского периода. / Габдулла Тукайның тормыш юлы һәм эшчәнлеге турында белешмә. Әдипнең Казан чоры иҗаты.

Вопросы, поднятые в стихотворении "Татарским девушкам". / "Татар кызларына" шигырендә күтәрелгән мәсьәләләр.

Жизнь и творчество Фатиха Амирхана. / Фатих Әмирханның тормыш юлы һәм иҗаты.

Повесть "Хаят". Образ главного героя. Присущие ему качества. / "Хәят" повесте. Төп каһарман образы. Аңа хас сыйфатлар.

Жизнь и творчество Аяза Гилязова./ Аяз Гыйләҗевның тормышы һәм иҗаты турында белешмә.

Повесть "Пятница, вечером...". Представление образа Бибинур в произведении. Искренность, сострадание бабушки Бибинур. / "Җомга көн, кич белән..." повесте. Әсәрдә Бибинур образының бирелеше. Бибинур әбинең изге күңеллелеге, шәфкатьлелеге.

Творчество Рустама Мингалима. Проза поэта. Рассказ " Желтые глаза" / Рөстәм Мингалим иҗаты. Шагыйрьнең прозасы. "Сап-сары күзләр" хикәясе

Лирическое начало в татарской литературе / Бер йөрәктә туган җыр икенче йөрәкне кузгата

Жизнь и творчество Мухаммата Мирзы. Особенности творчества. / Мөхәммәт Мирза тормышы һәм иҗаты турында белешмә. Иҗатына хас үзенчәлекләр.

Творчество Фирузы Замалетдиновой. Идея-проблематика его стихов" Камни"," Как ждет гость " -. / Фирүзә Җамалетдинованың иҗаты. Аның "Ташлар", "Кунак көткән кебек" шигырьләренең идея-проблематикасы.

Жизнь и творчество Рашита Ахметзянова. Чувства поэта отразившиеся в стихотворении" Сандугач керде күңелгә " / Рәшит Әхмәтҗанов тормышы һәм иҗаты турында белешмә. "Сандугач керде күңелгә" шигырендә шагыйрь хисләренең чагылышы

Театр ведет к цвету! / Театр – яктылыкка, нурга илтә!

Жизнь и творчество Галиасгара Камала./ Галиәсгар Камал тормышы һәм иҗаты турында белешмә.

Конфликт и его решение в комедии "Первый театр"./ "Беренче театр" комедиясендә конфликт һәм аның чишелеше.

Открытие оригинальных образов в комедии "Первый театр". / "Беренче театр" комедиясендә образларның үзенчәлекле якларын ачу.

Творчество первой женщины-татарской артистки Сахибзамал Гиззатуллина-Волжская / Беренче хатын-кыз татар артисткасы Сәхибҗамал Гыйззәтуллина-Волжская иҗаты

Информация о татарском государственном академическом театре им. Г. Камала. / Галиәсгар Камал исемендәге Татар дәүләт академия театры турында белешмә.

Образы целителей в татарской литературе/ Мең шифага ия кулларда Күпме язмышларның эзе бар...

Жизнь и творчество Габдрахмана Абсалямова./ Габдрахман Әпсәләмовның тормыш юлы һәм иҗаты.

Проблемы, поднятые в романе "Белые цветы" /"Ак чәчәкләр" романында күтәрелгән проблемалар.

Особенность освещения труда врачей и медсестер в произведении /Әсәрдә табиблар һәм шәфкать туташларының хезмәтен чагылдыру үзенчәлеге.

Учитель- звучит гордо! /Укытучым! Синең бөек исмең
Йөрәгемдә мәңге сакланыр...

Творчество и жизнь М.Магдеева./Мөхәммәт Мәһдиевнең тормыш юлы һәм иҗаты.
Рома Фронтовики./ “Фронтовиклар” романы.
Особенности освещения жизни и деятельности учителей в романе "Фронтовики" / “Фронтовиклар” романында укытучылар тормышын һәм эшчәнлеген чагылдыру үзенчәлеге.
Жизнь и творчество В.Нуриева./Вакыйф Нуриевның тормыш юлы һәм иҗаты.
В рассказе” Диктант " - образ. Акрама./“Инша” хикәясендә Әкрәм образының бирелеше.

Изобилие профессий./Авыр эшкә беләк бар,
Кыю эшкә йөрәк бар

Жизнь и творчество Хасана Сарьяна./Хәсән Сарьянның тормыш юлы һәм иҗаты.
В повести” Профессия отца" раскрытие особенности образа молодого человека, его нравственные качества./ “Әткәм һөнәре” повестенда яшь кеше образын ачу үзенчәлекләре, аларда әхлакый сыйфатларның бирелеше.
Предоставление информации о древних профессиях татарского народа./Татар халкының борынгыдан килгән һөнәрләре турында белешмә бирү.
Жизнь и творчество Ильдара Юзеева. /Илдар Юзеевның тормыш юлы һәм иҗаты.
Отражение жизненного пути молодого человека в поэме " знакомые мелодии”/ “Таныш моңнар” поэмасында яшь кешенең тормыш юлын сайлауны чагылдыру.
Жизнь и творчество Мадины Маликовой. Повесть” Город Казань – город камней"./Мәдинә Маликованың тормыш юлы һәм иҗаты. “Казан каласы – таш кала” повесте.
Обобщение круглогодичного обучения/Ел буе өйрәнгәннәрне гомумиләштереп кабатлау.

Тематический план. / Тематик план
5 класс. / 5нче сыйныф

№	Дәрес темасы	Сәгать саны
	Борын-борын заманда – 5 сәгать	
1.	Татар халык әкиятләре	1
2.	Татар халык әкияте «Өч кыз». Әкияттәге уңай һәм тискәре образлар	1
3.	Татар халык әкияте «Өч кыз». Әкиятне сәхнәләштерү	1
4.	Рус халык әкияте «Төлке белән Алёнушка»	1
5.	Әкият сөйлим,тыңлагыз. Иҗади эшләр дәресе	1
	Әкият яздым, укыгыз - 5 сәгать	
6.	Каюм Насыйри. Тормыш юлы турында мәгълүмат.	1
7.	*«Патша белән карт» әкияте*	1
8.	Габдулла Тукай. Әдип турында мәгълүмат	1
9.	*«Су анасы» әкият-поэмасы.*	1
10.	**Проект-дәрес** “Әкият яздым, укыгыз...”	1
	Белем баскычлары - 5 сәгать	
11.	Белемгә омтылу. «Мөхәммәдия» мәдрәсәсе турында мәгълүмат	1
12.	Казан университеты турында мәгълүмат	1
13.	Гаяз Исхакый турында мәгълүмат	1
14.	Гаяз Исхакыйның «Мөгаллим» пьесасы.	

15.	**БСҮ “**Телләр белүнең әһәмияте”	1
Балачак — хәтерләрдә мәнге калачак - 5 сәгать		
16.	Габдулла Тукайның «Исемдә калганнар» әсәреннән өзек	1
17.	«Исемдә калганнар» әсәрендә балачак темасы	1
18.	Габдулла Тукайның Кырлайдагы музее.	1
19.	«Салават күпере» журналы	1
20.	**Иҗади эш Салават күпере” журналы санына күзәтү**	1
Ватаным өчен - 5 сәгать		
21.	Муса Җәлилнең тормышы һәм иҗаты	1
22.	Нәҗип Җиһановның иҗаты.	1
23.	*«Алтынчәч»либреттосыннан өзек*	1
24.	Муса Җәлил исемендәге Татар дәүләт академия опера һәм балет театры	1
25.	*Фатих Кәримнең «Кыр казы» шигыре*	1
Кояшлы ил – бәхет иле - 5 сәгать		
26.	*Нәби Дәүлинең «Бәхет кайда була?» шигыре*	1
27.	*Фатих Хөснинең «Чыбыркы» хикәясе.*	1
28.	Әхмәт Рәшитовның « Кояшлы ил – бәхет иле» шигыре	1
29.	Мәгъсүм Хуҗинның «Туган көн» хикәясе.	1
30.	БСҮ “Өлкәннәргә ихтирам”	1
Кеше – табигать баласы - 3 сәгать		
31.	*М. Әгъләм, “Матурлык минем белән” шигыре*	1
32.	Рәссам Иван Иванович Шишкин иҗаты	1
33.	Шишкин картиналарында туган як табигате	1
Эш беткәч көләргә ярый - 2 сәгать		
34.	Шәүкәт Галиевның «Ул кем?» «Әлләкем», «Мәрзия мәсьәләсе» шигырьләре	1
35.	Үтелгән материалны йомгаклап кабатлау. Тест.	1

Тематический план. / Тематик план
6класс. / 6нчы сыйныф

№	**Тема урока. /Дәреснең темасы**	**К-во часов / Сәг. саны**
Мифлардан чынбарлыкка (2 с.)		
1.	Устное народное творчество. / Халык авыз иҗаты. Фольклор – халыкның коллектив иҗат җимеше. ТИ кагыйдәләре.	1
2.	Детский фольклор. / Балалар фольклоры (бишек җырлары, табышмаклар, тизәйткечләр, мәкальләр һ.б.).	1
Халык моңнары: җырлата да, елата да...(4 с.) 18		
3.	Народные песни. / Халык җырлары. Халык җырларының авторы халык булуы. Аларның вариантлылыгы. Халык җырларының жанрлары.	1
4.	Обрядовые, игровые песни, их происхождение. / Йола җырлары, аларның килеп чыгу үзенчәлеге. Йола бәйрәмнәреннән Сөмбелә бәйрәме. Уен җырлары. “Кәрия-Зәкәрия” җыры.	1
5.	Г.Тукай “Родной язык” / Г.Тукайның “Туган тел” шигыре. Аның төрле телләргә тәрҗемә ителүе.	1
6.	Гимн Республики Татарстан. / Татарстан Республикасы гимны. Гимнның дәүләт символы булуы.	1
Кадерле син, кеше-туганым! (13 с.)		

7.	Творчество Н.Исанбата. / Нәкый Исәнбәт. Язучы турында кыскача белешмә.	1
8.	Н.Исанбат стихотворение “Три красивых слова” / Нәкый Исәнбәт. “Өч матур сүз” шигыре.	1
9.	Сравнение произведений. / “Өч матур сүз” шигыренең Г.Тукайның “Туган тел” шигыре белән аваздашлыгы.	1
10	Жизнь и творчество М.Гафури. / Мәҗит Гафури. Әдип турында кыскача белешмә.	1
11	*М.Гафури стихотворение “Мать” / Мәҗит Гафури. “Ана” шигыре.*	1
12	Жизнь и творчество Г.Тукая. / Габдулла Тукай. Шагыйрьнең тормыш юлы, иҗаты турында мәгълүмат.	1
13	*Г.Тукай. поэма “Шурале” / Габдулла Тукай. “Шүрәле” әкият-поэмасы*	1
14	Мифический образ Шурале. / Габдулла Тукай. Шүрәле мифик образы.	1
15	Жизнь и творчество М.Джалиля, военное творчество. “Моабитская тетрадь” / Муса Җәлил. Шагыйрьнең тормыш юлы, сугыш чоры иҗаты, “Моабит дәфтәрләре” турында мәгълүмат.	1
16	*М.Джалил “Цветы” / Муса Җәлил. “Чәчәкләр” шигыре.*	1
17	Кратко об Амирхане Еники. / Әмирхан Еники. Әдип турында кыскача белешмә.	1
18	*А.Еники “Туган туфрак” / Әмирхан Еники. “Туган туфрак” хикәясе*	1
19	Жизнь сельчан в произведении. / Авыл табигатенең, авыл халкының бирелеше.	1
	Энҗе карлар явып үткән...(3 с.)	
20	Жизнь и творчество Г.Ибрагимова. / Галимҗан Ибраһимов. Әдип турында кыскача белешмә. “Кар ява” хикәясе.	1
21	Жизнь и творчество Т.Миннуллина. пьесса “Дед Мороз и Акбай” / Туфан Миңнуллин. Тормыш юлы турында мәгълүмат. “Акбай һәм Кыш бабай” пьесасы.	1
22	Поздравление с праздником. Подготовка к Новому году. / Пьесада Яңа ел бәйрәменә әзерлекнең бирелеше. Яңа ел белән котлау сүзләре.	1
	Акыл — тузмас кием, белем — кипмәс кое (5 с.)	
23	О жизни и творчестве К.Насыйри. / Каюм Насыйри. Әдип турында кыскача белешмә. “Әбүгалисина” кыйссасы.	1
24	Жизнь и творчество А.Алиша. / Абдулла Алиш. Язучының тормыш юлы, иҗаты турында кыскача мәгълүмат. “Әни ялга киткәч” хикәясе.	1
25	Творчество Ф.Яруллина. / Фәнис Яруллин. Әдип турында кыскача белешмә. “Кояштагы тап” хикәясе.	1
26	Коротко о поэте Гульшат Зайнашевой. / Гөлшат Зәйнашева. Шагыйрә турында кыскача мәгълүмат. “Кем булырга?” шигыре.	1
27	С.Сайдашев. жизнь и творчество композитора. / Салих Сәйдәшев. Композиторның тормыш юлы, иҗаты турында белешмә. С.Сәйдәшев исемендәге Зур концерт залы, музее, һәйкәле.	1
	Ил өстендә илле дустың булсын (2 с.)	
28	*Детство Х.Такташа. поэма “Мокамай” / Һади Такташ. Шагыйрь, аның балачагы турында мәгълүмат. “Мокамай” поэмасы.*	1
29	Коротко о жизни и творчестве Э.Шарифуллиной. / Эльмира Шәрифуллина. Шагыйрә турында кыскача мәгълүмат. “Дуслык, чын дуслык!” шигыре.	1
	Көлке көлә килә...(2 с.)	
30	Ш. Галиев. “Курыкма, тимим”, “Атлап чыктым Иделне”. / Шәүкәт Галиев. “Курыкма, тимим”, “Атлап чыктым Иделне” шигыре	1
31	Ф.Шафигуллин. Поэма “Две копейки денег” / Фаил Шәфигуллин. Язучының тормыш юлы, иҗаты турында кыскача мәгълүмат. “Ике тиен акча” хикәясе.	1
	Һәр фасылың гүзәл, табигать! (4 с.)	
32	Жизнь и творчество Г.Баширова. / Гомәр Бәширов. Язучының тормыш юлы, иҗаты турында кыскача мәгълүмат.	1
33	*Г Баширов поэма “Туган ягым – яшел бишек”/ Гомәр Бәширов. “Туган ягым – яшел бишек” повестеннән өзек.*	1
34	История праздника Сабантуй. / Сабантуй бәйрәме тарихы. Тест	1
35	Жизнь и творчество Л.Фаттахова. / Лотфулла Фәттахов. Рәссамның тормышы,	1

	ижаты турында кыскача мәгълүмат. “Сабантуй” картинасында сурәтләнгән табигать, авыл кешеләре.	

Тематический план / Тематик план
7класс / 7 нче сыйныф

№	Тема урока / Дәреснең темасы	К-во часов Сәг. саны
	Халык әйтсә — хак әйтә (13 с.)	
1.	Устное народное творчество. Обрядовый фольклор. / Йола фольклоры. Йола фольклоры турында төшенчә. Йолаларның төрләре. ТИ кагыйдәләре.	1
2.	Связь обрядов с повседневной жизнью, их виды и свойства. / Йолаларның көнкүреш һәм дини гореф-гадәтләр белән бәйләнеше, төрләре, үзенчәлекләре.	1
3.	Семейные (рождение ребѐнка, свадьба и др.) и календарные обряды. / Гаилә йолалары.	1
4.	С новоронденным / “Бәби туе”.	1
5.	Обычаи. Порядок их проведения. / “Туй” йоласы турында белешмә. Аны үткәрү тәртибе.	1
6.	Устное народное творчество. Баиты. / Халык авыз ижаты. Бәетләр.	1
7.	Лиро-эпический жанр. Баит “Сак-Сок” / Бәетләрнең лиро-эпик жанр булуы. “Сак-Сок” бәете.	1
8.	Поэтические особенности “Сак-Сок” / Кошларга әйләнгән ике бала язмышының фажигасе.	1
9.	Фантастическая основа баита. / Бәетнең фантастик сюжетка корылган булуы.	1
10	Жизнь и творчество Г.Тукая. / Габдулла Тукай. Шагыйрь ижаты турында белешмә.	1
11	Г.Тукай «Национальные напевы». / Габдулла Тукай *“Милли моңнар” шигыре.*	1
12	Отражение фольклорных мотивов в творчестве Г.Тукая «Национальные напевы». “Милли моңнар” шигырендә шагыйрь һәм милләт язмышы мәсьәләсе.	1
13	Повторение пройденного раздела. / Бүлектә үтелгәннәрне гомумиләштереп кабатлау.	1
	Аталар сүзе — акылның үзе (9 с.)	
14	Жизнь и творчество Г.Ибрагимова. / Галимҗан Ибраһимов. Язучының тормыш юлы, ижаты турында белешмә.	1
15	Г. Ибрагимов «Чубарый». / *Галимҗан Ибраһимов “Алмачуар” хикәясе.*	1
16	Изображение народной жизни «Чубарый». Система образов в произведении, образ Алмачуара. Любовь Закира к лошади. / “Алмачуар” хикәясе. Хайваннарга карата миһербанлылык хисләре тәрбияләү.	1
17	Татарская национальная одежда и украшения. / Татар халкының милли киемнәре һәм бизәнү әйберләре.	1
18	Тюбетей (каляпуш), калфак, ичиг, чулпа, браслеты. / Түбәтәй (кәләпүш), калфак, читек, чулпы, беләзек, изү турында мәгълүмат.	1
19	Биография Р. Яхина / Рөстәм Яхин. Композиторның тормыш юлы, ижаты турында белешмә.	1
20	Р. Яхин – профессиональный исполнитель песен, романсов. / Рөстәм	1

	Яхин. Профессиональ җырлар, романслар, музыкаль әсәрләр башкаруындагы эшчәнлеге.	
21	Р. Яхин - автор Государственного гимна Республики Татарстан / Рөстәм Яхин – Татарстан Республикасының Дәүләт гимны авторы.	1
22	Повторение, закрепление. / Бүлектә үтелгәннәрне гомумиләштереп кабатлау.	1
Ил язмышы — ир язмышы (9 с.)		
23	О жизненном пути, творчестве Г.Кутуя . / Гадел Кутуй. Тормыш юлы, иҗаты турында белешмә.	1
24	Стихотворением в прозе «Тоска» Г. Кутуй. / *Гадел Кутуй. "Сагыну" нәсере.*	1
25	Образ родины в произведении. / "Сагыну" нәсере. Сугыштагы кешенең кичерешләрендә туган ил образы.	1
26	Жизнь и творчество С. Хакима. / Сибгат Хәким. Шагыйрьнең тормыш юлы, иҗаты турында белешмә.	1
27	Поэма «Садоводы». Изображение жизни тыла в военное время. Стихотворение «В этих полях, долинах...» / *Сибгат Хәким. "Бакчачылар" поэмасы. Әсәрләрдә лиризм, сәнгатьчә гадилек һәм осталык, ватанпәрвәрлек хисләре чагылышы.*	1
28	Творчество Р. Тухватуллина. / Рафаил Төхфәтуллин. Язучы турында белешмә.	1
29	Фрагментарное изучение его повести «Ягодные поляны». Сюжетная линия. Ностальгия по детству. / Рафаил Төхфәтуллин. "Җиләкле аланнар" повесте. "Җиләкле аланнар" повестенда балачак хатирәләренең самимилеге, төгәллеге.	1
30	Творчество М. Магдиева. / Мөхәммәт Мәһдиев. Язучы турында белешмә.	1
31	Ознакомление с повестью «Мы – дети сорок первого года». Лиризм. Судьба детей сурового военного времени. / *Мөхәммәт Мәһдиев. "Без — кырык беренче ел балалары" повесте (өзек).*	1
Һәр чорның үз герое (2 с.)		
32	Жизнь и творчество Хади Такташа. / 1920 — 1930 еллар турында тарихи мәгълүмат бирү. Һ.Такташның тормыш юлы турында белешмә.	1
33	Поэтические особенности поэмы«Алсу». Приемы повторений, рефренов в поэме. / *Һ.Такташ."Алсу" поэмасын уку.*	1
Туган җир ул була бер генә, туган җирнең кадерен бел генә!(2 с.)		
34	Фрагментарное ознакомление с повестью «Родной очаг». Отражение в повести трудностей военного времени. Нравственная стойкость, чувство собственного достоинства, свойственные героям. Образное мышление автора. / *М.Галиев. "Нигез" әсәреннән өзек уку.*	1
35	Повторение, закрепление пройденного. / Бүлектә үтелгәннәрне гомумиләштереп кабатлау.	1

Тематический план / Тематик план

8класс / 8нче сыйныф

№	Тема урока / Дәрес темасы	К-во часов
Тарих китабында безнең өчен бик күп хатирәләр саклана – 4 сәгать		

1.	Устное народное творчество. Предания «Колдунья», «Пойма имени Гали»., “Моргана” / Ачыла тарихның пәрдәсе. Халык авыз иҗаты . Риваятьләр. “Сихерче кыз” риваяте.	1
2.	Жанр легенды. Легенды «Откуда появилась кукушка?», «Девушка Зухра», «Мистер Стуруорм». / Сезгә ялган, миңа чын. Легендалар. “Күке каян барлыкка килгән?”	1
3.	О музыкальных инструментах. / Моңы барның йөрәгеннән һәрвакыт җылы чыгар. Музыка уен кораллары турында.	1
4.	**РР / БСҮ.** Тарих китабында безнең өчен бик күп хатирәләр саклана**.**	1
Без тарихта эзлебез – 3 сәгать		
5.	«Повествование о путешествии Ахмеда Ибн Фадлана, написанное во время поездки в 921-922 годах в Булгарское государство» / Тарих – тормыш остазы. Сәяхәтнамаләр һәм елъязмалар. Ибн Фадлан.	1
6.	История строения Кремля. / Казан Кремле, аның төзелү тарихы. Кремльнең бүгенге торышы. Казан Кремле тыюлыгы.	1
7.	*Г.Тукай “Пара лошадей” / Җиктереп пар ат, Казанга! Габлулла Тукайның “Пар ат” шигыре.*	1
Онытылмас еллар - 8 сәгать		
8.	Творческое наследие художника. / Билгесез биеклектә. Рәссам Виктор Куделькин иҗаты.	1
9.	Жизнь и творчество Ф. Карима. Изучение произведений поэта «Клятва», «Зеленая гармонь с колокольчиком», «Моросит и моросит». / Патриот – шагыйрь. Фатих Кәримнең “Ант” шигыре.	1
10.	Ф.Карим “Зеленая гармонь” / Үлем турында уйлама, илең турында уйла. Фатих Кәримнең “Кыңгырулы яшел гармун” поэмасы.	1
11.	РР / Исемең калды моңлы бер җыр булып...	1
12.	*Творчество Т. Миңнуллина. Образ поэта М.Джалиля в драме «У совести вариантов нет» / Туфан Миңнуллинның “Моңлы бер җыр” драмасы.*	1
13.	Придем к памятникам, возложим цветы. / Һәйкәлләргә килик, гөлләр куйыйк, һәйкәлләрне тыңлыйк тын гына.	1
14.	Чтение писем военных лет. / Каз канаты каурый-каурый, хатлар язарга ярый. Фронт хатлары. Муса Җәлил, Фатих Кәрим хатлары.	1
15.	**РР / БСҮ.** Без азатлык алып биргән көннәр, хәтерләми икән кем генә!	1
Әтинең зур бүреге иртә киелде - 4 сәгать		
16.	Творчество К. Булатовой. Изображение судеб детей военных лет в стихотворении «Преклоняю голову» К. Булатовой. / Җиңүне якынайткан җыр. Клара Булатованың “Башым иям” шигыре.	1
17.	Н.Ахмадиев “Мой день рождения” / Нур Әхмәдиев “Минем туган көнем” хикәясе. Тынычыкның туган көнен Бәйрәм итә бүген илем...	1
18.	Р.Валиев. стихотворение “Моя Родина” / Таң булып нур сибә Ватаным. Разил Вәлиевның “Ватаным” шигыре.	1

19.	“Через испытание временем...” / Җиңү көне җиңел бирелмәде.	1
20.	Жизнь и творчество Ш. Камала. Анализ новеллы «В метель». / Бәхет эзләгәндә. Шәриф Камалның “Буранда” хикәясе.	1
21.	Ш.Камал «В метель». / “Шәриф Камалның “Буранда” хикәясе. *Исән чакта белү кирәк икән,* *Әти-әниләрнең кадерен.*	1
22.	Творчество И. Салахова. Изображение судеб людей, попавших в сталинские репрессии: отрывок из цикла «Колымские рассказы»: «Зов матери». / Тетрәндергеч еллар авазы. Ибраһим Сәләхов. “Ана тавышы”.	1
23.	Творчество С.Хакима. / Җырларымда телим. Сибгат Хәкинең “Әнкәй”, “Клиндер эзлим”, “Җырларымда телим” шигырьләре	1
24.	Жизнь и творчество Ш. Хусаинова. Социально-этическая проблематика в драме «Мама приехала» . / Ата-анага бурычны бары тик кеше булып кына түләп була. Шәриф Хөсәеновның “Әниемнең ак күлмәге” (“Әни килде”) драмасы.	1
25.	Творчество Ф. Садриева. Нравственная проблематика: отрывок из романа «Утренний ветер». / Әти-әни кадере. Фоат Садриевның “Таң җиле” романыннан өзек.	1
26	Фоат Садриев «Утренний ветер». / Ана – бөек исем. Фоат Садриевның “Таң җиле” әсәре.	1
27.	РР Всегда в душе мама. / БСҮ. Кая барсам – әнкәй күңелдә.	1
Көлсәң көл, еласаң-ела! - 3 сәгать		
28.	Жизнь и творчество Г. Камала. Конфликт в комедии Г. Камала «Банкрот». Просветительские идеи, комические средства. / Күңелсездән көлке чыкмас. Сатирик журналлар. Галиәсгәр Камалның “Банкрот” пьесасы.	1
29.	Жизнь и творчество Г. Афзала. Особенности писательской карьеры в рассказе «Страдания в пути». / Һәр заманның үз герое була. Гамил Афзалның “Юл газабы” әсәре.	1
30.	Контроль аудирование. / Контрольное аудирование. “Көлке дисәң дә көлке!”	1
Даһи гомере- халык хәтерендә - 3 сәгать		
31.	Жизнь и творчество Р. Хариса. Величие души человека, философский подтекст стихотворения «Два цветка» и поэмы «Гармонист». / Минем тирәмдә Кояш үзе әйләнә. Ренат Харисның “Гармунчы”, “Ике гөл” шигырьләре.	1
32.	Творчество Г.Кайбицкой. / Ил җыр белән яши. Галия Кайбицкая иҗаты	1
33.	Творчество Р. Батуллы. Своеобразие образа легендарного танцора Рудольфа Нуриева в произведении «Танец» / Сәхнә хуҗасы. Рабит Батулланың “ Бию” әсәре	1
Табигатьнең дә җаны, рухы бар - 2 сәгать		
34.	Жизнь и творчество А. Халима. Изображение суровых военных лет и судеб детей в повести «Трѐхногая кобыла». / Батыр Җайдак. Айдар Хәлимнең	1

	“Өч аяклы ат” повесте. Тест.	
35.	Информация о детском журнале «Ялкын». Повторение пройденного за год. / Күңелемә уелып калган әсәрләр. “Әдәбият” дигән олы диңгез...	1

Тематический план / Тематик план
9класс / 9 нчы сыйныф

№	Тема урока / Дәреснең темасы	К-во часов Сәг. саны
	Атадан улына чын мирас – сүздер (4 с.)	
1.	Устное народное творчество. Дастаны. / Халык авыз иҗаты. Дастаннар**.**	1
2.	Дастан “Идегэй” / “Идегәй” дастаны.	1
3.	Судьба Кул Гали. Поэма «Сказание о Йусуфе» / Кол Гали язмышы. Аның “Кыйссаи Йосыф” поэмасы.	1
4.	Судьба Юсуфа. / Йосыфның язмышы. Туганнар арасындагы мөнәсәбәтләр.	1
	Гөл үссә – җирнең күрке, Кыз үссә – илнең күрке (7 с.)	
5.	Жизнь и творчество Г.Тукая. / Габдулла Тукайның тормыш юлы һәм эшчәнлеге турында белешмә. Әдипнең Казан чоры иҗаты.	1
6.	Стихотврение “Татарским девушкам” / *“Татар кызларына” шигырендә күтәрелгән мәсьәләләр.*	1
7.	Жизнь и творчество Ф.Амирхана. / Фатих Әмирханның тормыш юлы һәм иҗаты.	1
8.	Развитие речи. Характерные черты главной героини повести “Хаят” / *“Хәят” повесте. Төп каһарман образы. Аңа хас сыйфатлар.*	1
9.	Творчество Аяза Гилязова. / Аяз Гыйләҗевның тормышы һәм иҗаты турында белешмә.	1
10	Повесть “ В пятницу, вечером...” / *“Җомга көн, кич белән...” повесте. Әсәрдә Бибинур образының бирелеше. Бибинур әбинең изге күңеллелеге, шәфкатьлелеге.*	1
11	Творчество Р. Мингалима. Проза поэта. Рассказ “Золотая осень” / *Рөстәм Мингалим иҗаты. Шагыйрьнең прозасы. “Сап-сары көзләр” хикәясе*	1
	Бер йөрәктә туган җыр икенче йөрәкне кузгата (3 с.)	
12	Творчество М.Мирзы. Рубаи. «Гляжу я на четыре стороны этого мира» / Мөхәммәт Мирза тормышы һәм иҗаты турында белешмә. Иҗатына хас үзенчәлекләр.	1
13	Творчество Ф. Замалетдиновой «Камни», «День ожидания гостей». / Фирүзә Җамалетдинованың иҗаты. Аның “Ташлар”, “Кунак көткән кебек” шигырьләренең идея-проблематикасы.	1
14	Любовная лирика. Творчество Р. Ахметзянова / *Рәшит Әхмәтҗанов тормышы һәм иҗаты турында белешмә. “Сандугач керде күңелгә” шигырендә шагыйрь хисләренең чагылышы*	1
	Театр – яктылыкка, нурга илтә! (5 с.)	
15	Жизнь и торчество Г. Камала - одного из основоположников татарской реалистической драматургии. / Галиәсгар Камал тормышы һәм иҗаты турында белешмә.	1
16	Основные конфликты в комедии Г. Камала «Первый театр». / “Беренче театр” комедиясендә конфликт һәм аның чишелеше.	1

1 7	Основные конфликты в комедии / “Беренче театр” комедиясендә образларның үзенчәлекле якларын ачу.	1
18	Сценическое творчество С.Гиззатуллины-Волжской. Справка о Татарском государственном академическом театре имени Г. Камала. / Беренче хатын-кыз татар артисткасы Сәхибҗамал Гыйззәтуллина-Волжская иҗаты	1
19	О театре Г.Камала. / Галиәсгар Камал исемендәге Татар дәүләт академия театры турында белешмә.	1
Мең шифага ия кулларда Күпме язмышларның эзе бар... (3 с.)		
20	Жизнь и творчество Г.Апсалямова / Габдрахман Әпсәләмовның тормыш юлы һәм иҗаты.	1
2 1	«Белые цветы». Содержание текста, Приемы раскрытия образов врачей. / “Ак чәчәкләр” романында күтәрелгән проблемалар.	1
22	Приемы раскрытия образов врачей. / Әсәрдә табиблар һәм шәфкать туташларының хезмәтен чагылдыру үзенчәлеге.	1
Укытучым! Синең бөек исмең Йөрәгемдә мәңге сакланыр... (5 с.)		
23	Творчество М. Магдиева. Особенности произведений. / Мөхәммәт Мәһдиевнең тормыш юлы һәм иҗаты.	1
24	Роман М.Магдиева “Фронтовики” / “Фронтовиклар” романы.	1
25	Фрагментарное изучение романа «Фронтовики». Лиризм и орнаментализм в татарской прозе. Лирические отступления. Система образов. / “Фронтовиклар” романында укытучылар тормышын һәм эшчәнлеген чагылдыру үзенчәлеге.	1
26	Жизнь и творчество В. Нуриева. Образ Акрама в рассказе “Сочинение” / Вакыйф Нуриевның тормыш юлы һәм иҗаты.	4 чет. 1
27	Образ Акрама в рассказе “Сочинение”. / “Инша” хикәясендә Әкрәм образының бирелеше.	1
Авыр эшкә беләк бар, Кыю эшкә йөрәк бар (7 с.)		
28	Жизнь и творчество Х Сарьяна. / Хәсән Сарьянның тормыш юлы һәм иҗаты.	1
29	Изучение отрывка из повести Х. Сарьяна «Отцовская профессия». Авторская позиция и особенность изображения главного героя. / “Әткәм һөнәре” повестенда яшь кеше образын ачу үзенчәлекләре, аларда әхлакый сыйфатларның бирелеше.	1
30	Предоставление информации о древних профессиях татарского народа. / Татар халкының борынгыдан килгән һөнәрләре турында белешмә бирү.	1
31	Жизнь и творчество И. Юзеева. / Илдар Юзеевның тормыш юлы һәм иҗаты.	1
32	Поэма «Знакомые напевы». Образы молодого поколения, совместимость выбора профессии с идеалами молодой девушки. / “Таныш моңнар” поэмасында яшь кешенең тормыш юлын сайлауны чагылдыру.	1
33	Жизнь и творчество М. Маликовой. Изучение отрывка из повести «Казань – город белокаменный». Мәдинә Маликованың тормыш юлы һәм иҗаты. “Казан каласы – таш кала” повесте.	1
34	Повторение пройденного за год. Тест. / Ел буе өйрәнгәннәрне гомумиләштереп кабатлау.Тест	1

Пронумеровано, прошнуровано и скреплено печатью

___20___ листов

Директор муниципального бюджетного общеобразовательного учреждения «Октябрьская средняя общеобразовательная школа» Верхнеуслонского муниципального района Республики Татарстан

______________________ А.С.Назаров